

Redakcja: Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji), Szczepan Czarnecki,
Spasimir Domaradzki, Bartłomiej Krzysztan, Łukasz Krzyżanowski,
Sławomir Łukasiewicz, Damian Szacawa, Agata Tatarenko

Nr 1540 (45/2026) | 01.03.2026

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Aleksandra Kuczyńska-Zonik

Dylematy polityki zagranicznej Litwy: stosunki z Chinami

Obecne dylematy polityki zagranicznej Litwy koncentrują się na pogodzeniu dotychczasowego podejścia opartego na wartościach z rosnącą potrzebą pragmatyzmu w relacjach nie tylko z Białorusią, ale również z Chińską Republiką Ludową. W odniesieniu do ChRL przedmiotem sporu pozostaje kwestia zmiany nazwy lub – w dłuższej perspektywie – formuły funkcjonowania przedstawicielstwa Tajwanu w Wilnie. Pod wpływem uwarunkowań międzynarodowych, podziałów na krajowej scenie politycznej oraz bilansu zysków i strat wynikających z dotychczasowej, twardej polityki sankcyjnej, polityka zagraniczna Litwy zmierza w kierunku redefinicji sposobu realizacji celów i interesów państwa.

Relacje z Chinami. Równolegle do dyskusji na temat możliwej odwilży w relacji z Białorusią ([„Komentarze IEŚ”, nr 1536](#)) na Litwie toczy się debata na temat stosunków z Chinami. W połowie lutego br. premier Litwy Inga Ruginienė, reprezentująca Litewską Partię Socjaldemokratyczną (LSDP), oświadczyła, że decyzja poprzedniego rządu o otwarciu przedstawicielstwa Tajwanu była błędem, ponieważ nie przyniosła Litwie istotnych korzyści politycznych, gospodarczych i wizerunkowych. Jej zdaniem, pierwszym krokiem w kierunku normalizacji stosunków dyplomatycznych z Chinami (rozumianej jako powrót do rangi ambasadorów) powinno być przemianowanie tajwańskiej misji na przedstawicielstwo Tajpej.

Stosunki między Litwą a Chinami uległy znacznemu pogorszeniu po otwarciu tajwańskiego przedstawicielstwa na Litwie w listopadzie 2021 r. Koalicja konserwatywnej partii Związek Ojczyzny – Litewscy Chrześcijańscy Demokraci (TS-LKD), Partii Wolności (LP) oraz Ruchu Liberalnego Republiki Litewskiej (LRLS) zezwoliła wówczas na utworzenie przedstawicielstwa z nazwą „Tajwan” zamiast „Tajpej” ([„Komentarze IEŚ” nr 440, 499](#)). W odpowiedzi Chiny nałożyły na Litwę surowe sankcje dyplomatyczne i gospodarcze oraz obniżyły rangę swojej misji dyplomatycznej w Wilnie do poziomu reprezentacji *chargé d'affaires*. Zarówno prezydent Gitanas Nausėda, jak i partie opozycyjne uznali decyzję o nazwie przedstawicielstwa za błędną. Litewski Związek Chłopów i Zielonych (LVŽS) oraz LSDP opowiedziały się za normalizacją relacji, proponując zmianę nazwy przedstawicielstwa Tajwan. W związku z tym początkowo w programie rządu Gintautasa Paluckasa w 2024 r., a następnie w ramach zobowiązań gabinetu Ingi Ruginienė pojawiły się zapowiedzi przywrócenia stosunków dyplomatycznych z Pekinem.

Zmiana podejścia do Chin może również wynikać z oceny sytuacji geopolitycznej, w szczególności niejednoznacznej i nieprzewidywalnej (w ocenie litewskich decydentów) polityki prezydenta USA Donalda Trumpa. Wymaga to od władz Litwy przygotowania różnych scenariuszy i bardziej elastycznych rozwiązań. O ile negatywne skutki chińskich sankcji wobec Litwy były wcześniej rekompensowane przez amerykańskie kredyty ([„Komentarze IEŚ”, nr 499](#)), o tyle obecnie wsparcie ze strony USA nie jest już tak oczywiste. W nowych uwarunkowaniach Litwa zbliża swoją politykę wobec ChRL do modelu przyjętego przez większość państw UE, uznających Chiny zarówno za systemowego rywala, jak i za partnera, zachowując możliwość współpracy w pewnych obszarach.

Do oświadczenia Ruginienė odniosły się partie opozycyjne: TS-LKD, LRLS i Związek Demokratów, które stwierdziły, że Chiny dążą do całkowitego zamknięcia misji tajwańskiej w Wilnie, a w dłuższej perspektywie – podporządkowania Litwy własnym interesom. Z kolei prezydent wyraził zaniepokojenie brakiem spójnej polityki zagranicznej Litwy i próbą odejścia od wcześniejszego kursu wobec głównych adversarzy państwa, tj. Chin i Rosji.

Wnioski. Polityka oparta na wartościach czy polityczny pragmatyzm? Obecna dyskusja odnosząca się do stanowiska Litwy wobec Chin i Białorusi jest wynikiem długofalowych dylematów dotyczących kierunków realizacji polityki zagranicznej Litwy, podziałów politycznych oraz zmiany wizji międzynarodowej roli Litwy wśród przedstawicieli rządzącej partii socjaldemokratycznej.

Po pierwsze, spór o kontynuację „twardej” polityki wobec państw autorytarnych jest dylematem dotyczącym sposobu prowadzenia polityki zagranicznej przez różne ugrupowania polityczne na Litwie. Rząd TS-LKD, LP i LRLS utrzymywał, że bliższa współpraca może być kontynuowana z partnerami o podobnych wartościach, zorientowanych na demokratyczne idee suwerenności państwowej, prawa narodów do samostanowienia, wolności i sprawiedliwości. W tym celu ograniczono kontakty z Białorusią i nałożono na nią sankcje. Również większe zainteresowanie Litwy regionem Indo-Pacyfiku w tym okresie należy postrzegać w kontekście „polityki opartej na wartościach” i bliskiej współpracy z USA. Polityka ta cechowała się spójnością i przewidywalnością, choć wiązała się z wymiernymi kosztami gospodarczymi i społecznymi. Nowy rząd, utworzony pod koniec 2024 r. przez socjaldemokratów, początkowo kontynuował tę drogę, a oficjalne stanowisko Litwy wobec Białorusi i Chin pozostało niezmienione. Jednocześnie w ostatnich miesiącach retoryka rządu stała się bardziej pragmatyczna i kompromisowa, uwzględniająca interesy państw o rozbieżnych poglądach, nakierowana na osiągnięcie korzyści ekonomicznych lub społecznych wynikających z podejmowanych decyzji. Coraz częściej rozważane są w związku z tym bardziej elastyczne podejścia zarówno wobec ChRL, jak i Białorusi. Co istotne, rośnie także nacisk na konieczność wzmacniania zdolności sojuszników europejskich, obok gwarancji bezpieczeństwa do tej pory zapewnianych przez USA. W tym sensie polityka zagraniczna Litwy wpisuje się w szerszą debatę na temat roli USA w utrzymaniu stabilności w Europie, prowadzoną obecnie we Francji czy w Wielkiej Brytanii.

Po drugie, rozdzźwięk w sposobie realizacji interesów państwa wynika z braku spójnej strategii i jasnej wizji na najwyższych szczeblach władzy. Odniesienia do „polityki opartej na wartościach” można odnaleźć w okresie prezydentury Dali Grybauskaitė (2009-2019), zwłaszcza w jej konfrontacyjnej antykremlowskiej retoryce wobec Rosji po aneksji Krymu w 2014 r. Jej następcą, prezydent Gitanas Nausėda, początkowo opowiadał się za elastycznym podejściem do Białorusi. W kolejnych latach odszedł jednak od pragmatyzmu na rzecz krytycznego stanowiska zarówno wobec Rosji, jak i Białorusi, stając się orędownikiem sankcji przeciwko tym reżimom. Ostatnio stanowczo sprzeciwił się pomysłowi wznowienia tranzytu białoruskich nawozów potasowych, nawet w sytuacji, gdyby USA wstrzymały rozmieszczenie dodatkowych sił zbrojnych na Litwie lub gdyby wznowienie przewozu miało przynieść dodatkowe zyski na wzmocnienie obronności – prezydent powołał się przy tym na podejście oparte na wartościach w polityce¹. Jednocześnie ostrożne stanowisko Nausėdy wobec propozycji zmiany nazwy przedstawicielstwa Tajwanu w Wilnie wskazuje, że jego podejście pozostaje dynamiczne w zależności od bieżącej sytuacji oraz nowych wyzwań.

Po trzecie, rozbieżności są widoczne wśród samych delegatów LSDP oraz członków rządu. Wynikają one częściowo z braku politycznego doświadczenia Ingi Ruginienė w kwestiach polityki zagranicznej (karierę polityczną rozpoczęła dopiero w 2024 r., a wcześniej sprawowała funkcję przewodniczącej konfederacji związków zawodowych) oraz ambicji innych członków ugrupowania, którzy mogliby wykorzystać politykę zagraniczną do osiągnięcia własnych korzyści politycznych ([Komentarze IEŚ, nr 1421](#)). W ostatnim czasie takie aspiracje przejawiał przewodniczący LSDP Mindaugas Sinkevičius. Dodatkowo pewną rolę może odgrywać fakt, że ministrem spraw zagranicznych pozostaje Kęstutis Budrys, blisko związany z prezydentem (od 2022 r. był jego doradcą), lecz formalnie nie należący do członków partii socjaldemokratycznej, co czyni go bardziej autonomicznym w odniesieniu do kierunków działań LSDP.

¹ BNS, 12.01.2026, <https://bns.lt/nauijiena/prekiauti-vertybemis-visiskai-nepriimtina-prezidentas-zada-buti-tvirtas-del-baltarusisku-trasu-bns-interviu-nuotraukos-ct0kolb3> [15.02.2026].